Már a csecsemõ is gondolkodik?

A gondolkodÃ¡s mÃ©rfÃ¶ldkÃ¶vei

Az Ãºjszà¼lÃ¶ttekrõl mÃ¡r rÃ©g nem hiszik azt, hogy passzÃ-vak Ã©s tudatlanok. KorÃ¡bban elterjedt hiedelem volt, hogy amÃ a kicsik nem tanulnak meg egy nyelvet, Ã©s nem fejezik ki magukat beszÃ©d ÃºtjÃ¡n, addig kÃ©ptelenek gondolkodni Ã©s komplex kÃ©pzeteket kezelni. Ma mÃ¡r tudjuk, hogy ez messze Ã¡ll az igazsÃ¡gtÃ³l. A kisbabÃ¡k mÃ¡r szÃ¼letÃ©sÃ¼k elõtt elkezdenek tanulni Ã©s nagyon is figyelnek a kÃ¶rnyezetÃ¼kben zajlÃ³ dolgokra. MÃ¡r a legfiatalabbak is aktÃ-van tanulnak. Rengeteg informÃ¡ciÃ³t gyûjtenek be Ã©s dolgoznak fel, ami a vilÃ¡grÃ³l valÃ³ tudÃ¡sukat gazdagÃ-tja. A kÃ¶vetkezõ â€žmÃ©rfÃ¶ldkÃ¶vekâ€• azt tekintik Ã¡t, hogyan fejlesztik a babÃ¡k az Ã©rzÃ©kelÃ©si Ã©s ezÃ¡ltal a gondolkodÃ¡si kÃ©pessÃ

SzÃ¼letÃ©stõl 3 hÃ³napos korig

A kisbabÃ¡k szÃ¼letÃ©sÃ¼k utÃ¡n (sõt, szÃ¼letÃ©sÃ¼k elõtt is!) kÃ©szek arra, hogy feltÃ©rkÃ©pezzÃ©k Ã©s megÃ©rtsÃ©k a vilÃ¡got â€“ Ã©s ehhez remek Ã©rzÃ©kszervek Ã¡llnak a rendelkezÃ©sÃ¼kre. A legtÃ¶bb kisbaba szÃ¼letÃ©se utÃ¡n nem s mÃ¡r nagyon sok mindenre kÃ©pes.

- EllÃ¡t 25-31 cm-re.
- KÃ©pes fÃ³kuszÃ¡lni Ã©s kÃ¶vetni mozgÃ³ tÃ¡rgyakat, pl. emberi arcokat.
- LÃ¡tja az Ã¶sszes szÃ-nt Ã©s kÃ©pes megkÃ¼lÃ¶nbÃ¶ztetni Ã¡rnyalatokat Ã©s Ã©lÃ©nk-pasztellszÃ-neket.
- Meg tud kÃ¼lÃ¶nbÃ¶ztetni hangfekvÃ©seket, hangszÃ-neket Ã©s hangerõket.
- Ã‰rzi az Ã©des, sÃ³s, savanyÃº, keserû Ã-zeket.
- ArckifejezÃ©ssel reagÃ¡l erõs ingerekre (mint pl. szagok).
- A kontrasztos szÃ-neket Ã©s geometriai formÃ¡kat preferÃ¡lja
- KÃ©pes az anticipÃ¡ciÃ³ra â€“ pl. elkezd szopizni, ha meglÃ¡tja a mellbimbÃ³t.

3-6 hÃ³napos kor kÃ¶zÃ¶tt

A babÃ¡k Ã©rzÃ©kelÃ©si kÃ©pessÃ©gei villÃ¡mgyorsan fejlõdnek. Ebben a korban egy kisbaba mÃ¡r a kÃ¶vetkezõkre kÃ©pes

- Felismer Ã©s megismer arcokat.
- KÃ¼lÃ¶nbsÃ©get tesz az emberek kÃ¶zÃ¶tt a tekintetben, hogy milyen a hangjuk, a kÃ¼lsejÃ¼k, az illatuk Ã©s az Ã©rintÃ©sÃ¼k.

- ReagÃ¡l Ã©s utÃ¡nozza mÃ¡sok arckifejezÃ©seit, Ã-gy is kommunikÃ¡l.

- Ismerõs hangokra Ã©lÃ©nken reagÃ¡l.

6-9 hÃ³napos kor kÃ¶zÃ¶tt

A kutatÃ³k ma mÃ¡r bizonyosak abban, hogy mÃ¡r egÃ©szen kicsi babÃ¡knak vannak fogalmaik arrÃ³l, hogyan mûkÃ¶dnek a vilÃ¡gban a dolgok.

- FurÃ¡nak talÃ¡ljÃ¡k a â€žlehetetlenâ€• esemÃ©nyeket, pl. a normÃ¡l tÃ¡rgyak lebegÃ©sÃ©t a fÃ¶ld felett.

- KÃ¼lÃ¶nbsÃ©get tesznek Ã©lõ Ã©s mozgÃ³, ill. Ã©lettelen Ã©s mozgÃ¡sra kÃ©ptelen tÃ¡rgyak kÃ¶zÃ¶tt Ã©s megÃ©rtik, ho Ã©lettelen tÃ¡rgyaknak kÃ¼lsõ erõre van szÃ¼ksÃ©gÃ¼k ahhoz, hogy mozgÃ¡sba lendÃ¼ljenek.

- KÃ¼lÃ¶nbsÃ©get tesznek mennyisÃ©gek kÃ¶zÃ¶tt, Ãºgy mint kÃ©t kÃ©pen lÃ¡thatÃ³ tÃ¡rgyak mennyisÃ©gei kÃ¶zÃ¶tt.

- A tÃ¡rgyak relatÃ-v mÃ©retÃ©vel prÃ³bÃ¡ljÃ¡k megbecsÃ¼lni azt, hogy milyen kÃ¶zel vagy tÃ¡vol helyezkednek el, vagyis viszonyÃ-tanak.

9 hÃ³napos Ã©s 1 Ã©ves kor kÃ¶zÃ¶tt

Ahogy nÃ¶vekszenek, a babÃ¡k tovÃ¡bbra is teljes lendÃ¼lettel vizsgÃ¡ljÃ¡k, hogyan mûkÃ¶dik a vilÃ¡g, Ã©s koncepciÃ³kat alakÃ-tanak ki, ahogy azt fent is lÃ¡thattuk. E korban mÃ¡r:

- Kialakul a tÃ¡rgyÃ¡llandÃ³sÃ¡g â€“ megÃ©rtik, hogy valami akkor is lÃ©tezik, ha nem lÃ¡tjÃ¡k.

- ReagÃ¡lnak egyszerû instrukciÃ³kra Ã©s vÃ¡laszolnak kÃ©rdÃ©sekre gesztusokkal, vagy egyes szavakkal.

- UtÃ¡nozzÃ¡k a gesztikulÃ¡ciÃ³t Ã©s az emberi tevÃ©kenysÃ©geket.

- CÃ©ltudatosan vizsgÃ¡ljÃ¡k egy-egy tÃ¡rgy paramÃ©tereit, pl. azt, hogy valami befÃ©r-e egy dobozba, Ã©s aztÃ¡n mi tÃ¶rtÃ© ha a dobozt megfordÃ-tjÃ¡k.

- Kedvelik a kÃ©peskÃ¶nyveket.

1 Ã©s 2 Ã©ves kor kÃ¶zÃ¶tt

A gyerekek ebben a korban mÃ¡r intenzÃ-ven Ã©s koncentrÃ¡ltan vizsgÃ¡ljÃ¡k a felnõttek tevÃ©kenysÃ©geit Ã©s õk maguk is megprÃ³bÃ¡lkoznak velÃ¼k.

- UtÃ¡nozzÃ¡k, adaptÃ¡ljÃ¡k a felnõtt mozgÃ¡sokat Ã©s beszÃ©det.

- MegÃ©rtik a beszÃ©d nagy rÃ©szÃ©t Ã©s az utasÃ-tÃ¡sokat, kÃ©rÃ©seket, Ã©s ennek megfelelõen reagÃ¡lnak.

- Egyforma tÃ¡rgyakat Ã¶ssze tudjÃ¡k vÃ¡logatni, kÃ©pesek egyszerû kirakÃ³sok Ã¶sszerakÃ¡sÃ¡ra.

- Megismerik Ã©s azonosÃ-tjÃ¡k a hasonlÃ³ dolgokat a kÃ©peskÃ¶nyvekben felnõtt segÃ-tsÃ©gÃ©vel.

- KÃ¼lÃ¶nbsÃ©get tesznek â€žÃ©nâ€• Ã©s â€žteâ€• kÃ¶zÃ¶tt.

2 Ã©s 3 Ã©ves kor kÃ¶zÃ¶tt

A gyerekek rengeteget tanulnak sajÃ¡t felfedezÃ©seikbõl Ã©s vizsgÃ¡lÃ³dÃ¡saikbÃ³l, Ã©s a nyelvi fejlõdÃ©s sokszor robbanÃ¡s ebben a korban. A legtÃ¶bb gyermek mÃ¡r kÃ©pes a kÃ¶vetkezõ dolgokra:

- UtasÃ-tÃ¡sokat, kÃ©rÃ©seket vÃ©gre tud hajtani.

- KivÃ¡laszt kÃ¶nyveket, a kÃ¶nyvbÃ©li dolgokat megnevezi, Ã©s nagyon sok kÃ¼lÃ¶nbÃ¶zõ dolgot felismer egyetlen kÃ©pen

- TÃ¡rgyakat Ã©s dolgokat kategÃ³riÃ¡k szerinti csoportosÃ-t.

- MÃ©retÃ¼k Ã©s szÃ-nÃ¼k szerint sorba rendezni tÃ¡rgyakat, pl. a karikÃ¡kat a rÃºdon.

- Megismerik Ã©s megnevezik Ã¶nmagukat a tÃ¼kÃ¶rben.

- Bizonyos fokig megÃ©rtik a kÃ¶vetkezmÃ©nyeit annak, ha õk tesznek mÃ¡sokkal valamit.

- Megfigyelnek Ã©s utÃ¡noznak komplex felnõtt viselkedÃ©s-formÃ¡kat, mint takarÃ-tÃ¡s, stb.

BÃ©kÃ©si Zsuzsanna

KÃ©rdezz a Grilla StÃºdiÃ³ tanÃ¡csadÃ³jÃ¡tÃ³l, BÃ©kÃ©si Zsuzsanna nevelÃ©studomÃ¡nyi szakembertõl!

Â

A szerzõ korÃ¡bbi cikke(i):

-

MozgÃ¡s = tanulÃ¡s